

JASMINA CIBIC

PAŁAC 21.05 – 29.08.2021

1 **DAR, 2021** JEDNOKANAŁOWE WIDEO HD, STEREO, 25'

Film przywołuje przykłady politycznych darów o wyjątkowym ładunku, w tym architekturę, sztukę, muzykę i taniec, oddanych państwom narodowym i ideologii. Wszystkie sceny nagrano w gmachach, które były darami i służyły osiągnięciu celów ideologicznych, jak: Pałac Narodów w Genewie, paryska siedziba Francuskiej Partii Komunistycznej autorstwa Oscara Niemeyera, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie oraz Dom-Pomnik Komunistycznej Partii Bułgarii na szczycie góry Buzludża. Film podąża śladem trzech postaci reprezentujących kulturę. To jedyny dar zdolny zjednoczyć podzielony naród.

11 **DAR: AKT II, 2019** JEDNOKANAŁOWE WIDEO HD, STEREO, 2'43", ZAPĘTLONE

Film przedstawia przełożoną na ruch płomienną przemowę postaci Artysty z aktu pierwszego (1). Wygłoszony na początku wystawy atak na siły polityczne powraca jako taniec. Ma przypomnieć, czym grozi zerwanie więzi między kulturą a społeczeństwem.

5 **WSZYSTKO, CZEGO PRAGNIESZ, I NIC, CZEGO SIĘ LĘKASZ, 2018** DRUK NA WELWECIE BAWELNIANO-POLIESTROWYM; KURTYNA, WYMIARY ZMIENNE

Kurtyna przedstawia wzory zaczerpnięte z gobelinów, które zdobiły sale byłego Pałacu Federacji w Belgradzie. W gmachu tym Tito, prezydent Jugosławii, zainaugurował w 1961 roku Ruch Państw Niezaangażowanych.

6 **ARTYŚCI REWOLUCYJNI, 2021**

7 **OJCOWIE ZAŁOŻYCIELE, 2020**

8 **SZTAFETY MŁODYCH, 2020**

TRZY SERIE WYDRUKÓW C-TYPE O WYMIARACH 100 × 80 CM KAŻDY

Salonowe wnętrze mieści trzy serie fotograficznych martwych natur na tle ścian pokrytych zasłonami. Są to portrety wybranych odmian róż, pałeczek sztafetowych różnych państw oraz wczesnodwudziestowiecznej kolekcji sztuki złożone jako dary idei ponadnarodowej solidarności w Europie, okazanej w kluczowych momentach jej historii. Sfotografowane na czarnym tle obiekty udekorowane ćmami i innymi owadami pełzającymi po ich powierzchni odwołują się do tradycji motywu *vanitas* w malarstwie. Odzwierciedlają nieuniknione mutacje ideologii i pamięci społeczno-politycznej. Przywodzą też na myśl symboliczną moc kapitału kulturowego.

9 **LIPICAN 508 NEAPOLITANO THAIS XL (UR. 11.04.2005), 2020** WYDRUK C-TYPE, 200 × 150 CM

Fotograficzny portret lipicana Neapolitano Thais XL, który Słowenia oficjalnie podarowała w 2009 roku bliskowschodniemu dyktatorowi Muammarowi Kaddafiemu. Zdjęcie przedstawia ucieśnienie konia trojańskiego. Przywołuje podarek wręczony tuż po kryzysie finansowym w nadziei na nawiązanie współpracy gospodarczej. Tym sposobem dar staje się nie tylko pionkiem w strategii *soft power*, ale także współwinnym w produkcji ideologii.

2 **ROZKOSZ WYDATKÓW, 2019–2021** KONSTRUKCJE METALOWE, HAMAKI Z HAFTOWANEJ TKANINY, *DŹWIĘK I *PERFORMANS

Instalacja łączy w sobie retorykę polityk kulturalnych i nieobecność kobiet przy wszystkich państwowotwórczych aktach dwudziestowiecznej polityki. Żeński zespół wokalny przedstawia tu archiwalne wypowiedzi skradzione kobietom, a instrumentalizujące sztukę i architekturę. Utwór, śpiewany przez performerki leżące w hamakach haftowanych w slogany polityczne, łączy władzę państwową, kulturę i ciało artystki w jeden spektakl.

*ROZKOSZ WYDATKÓW: AKT II – PAŁAC SOLIDARNOŚCI, 2021

Występ śpiewaczek na żywo, Małgorzata Duda, Paulina Jabłonka i Marlena Rygiel, 21 maja 2021. Tekst i koncepcja: Jasmina Cibic, kompozycja: Barbara Kinga Majewska. Utwór powstał na podstawie fragmentu *Allgemeiner Völkerversöhnungs Marsch*, op. 11 Franza Brabesa – kompozycji podarowanej Lidze Narodów w Genewie.

*ROZKOSZ WYDATKÓW: AKT II – PAŁAC SOLIDARNOŚCI, 2021

Nagranie: studio Akademii Muzycznej w Łodzi, Wojciech Grabowski.

4 **URZĄDZENIA MIEJSCOWE, CZĘŚĆ 4, 2018** ŻELAZO, DREWNO, WYMIARY ZMIENNE

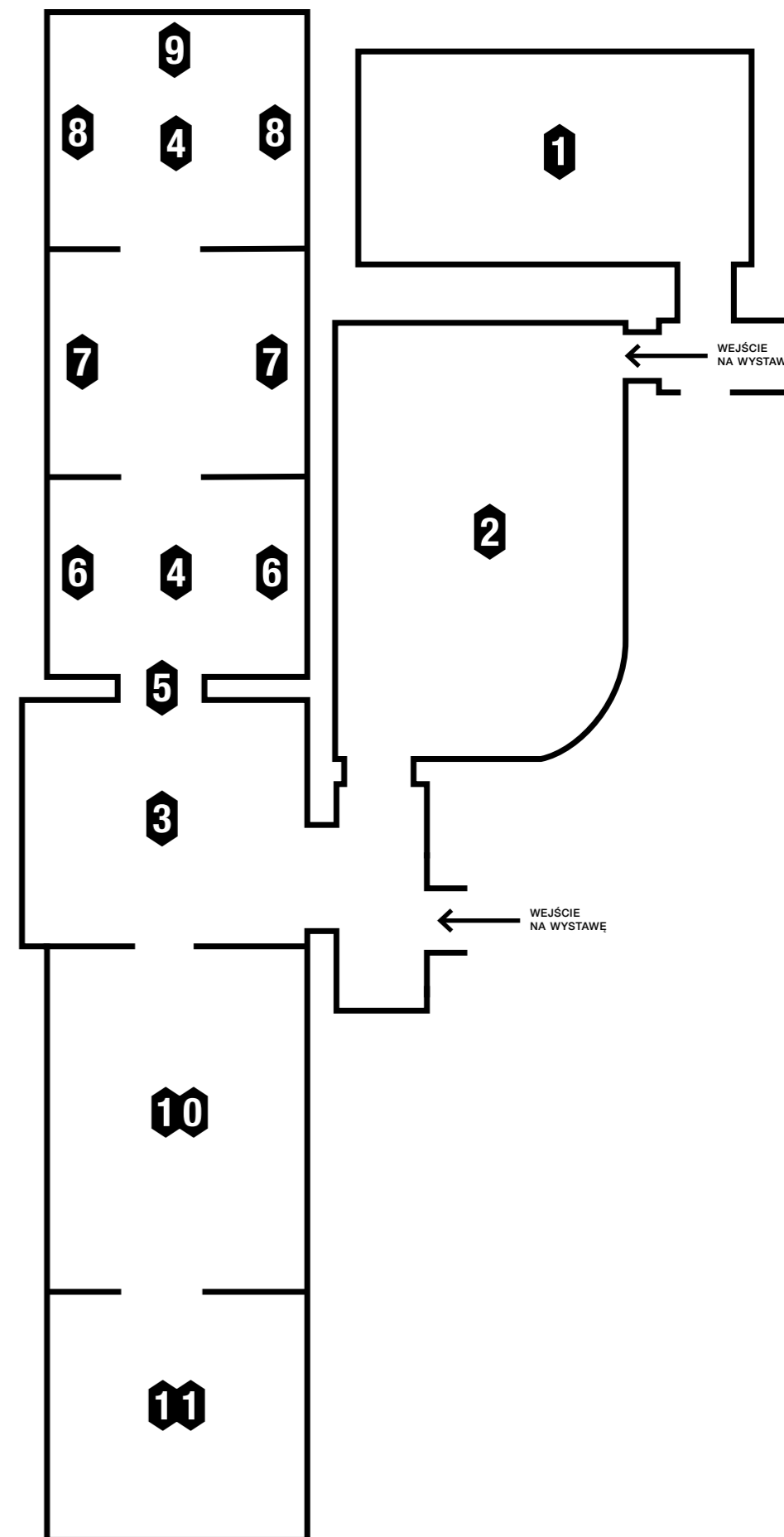
3 **NIEWZRUSZONA GWIAZDA PRZEWODNIA NA NASZEJ DRODZE PRZEOBRAŻENIA, 2021** KUTE ŻELAZO, 185 × 185 × 30 CM

Element architektoniczny z kutego żelaza. Obiekt przypomina kształtem ogrodzenia i bramy zaprojektowane, by oddzielić obywateli od budynków rządowych. Ozdobiony został komentarzem Szymona Syrkusa z 1952 roku na temat Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

10 **CAŁA TA MOC ROZTAPIA SIĘ W ZGIEŁKU: AKT II, 2020–2021** AKRYL I PIÓRO NA WERBLU ORAZ WYDRUK WIELKOFORMATOWY I *PERFORMANS

Instalacja performatywna inspirowana darami dla Pałacu Narodów w latach 30. XX wieku (u progu II wojny światowej) oraz późniejszymi upominkami mającymi skolonizować budynek nowymi relacjami politycznymi.

*Występ bębniarek na żywo, Patrycja Urbańska, Dagmara Karandys, 21 maja 2021. Utwór napisany we współpracy z Mają Povše na podstawie partytur podarowanych Lidze Narodów, przechowywanych w Archiwum ONZ w Genewie.

6 ARTYŚCI REWOLUCYJNI, 2021

SERIA WYDRUKÓW C-TYPE, 100 × 80 CM KAŻDY

Cykl fotograficznych portretów tyłów obrazów z Międzynarodowej Kolekcji Sztuki Nowoczesnej. Zbiór utworzono z darów przekazanych przez europejskie artystki i artystów w odpowiedzi na apel grupy „a.r.”, która następnie powierzyła go opiece Muzeum Sztuki.

Od lewej do prawej:

Władysław Strzemiński: Kompozycja unistyczna 8 (1931) MS/SN/M/72

Sophie Taeuber-Arp: Kompozycja (1931), MS/SN/RYS/6

Maria Nycz-Borowiak: Martwa natura (1928), MS/SN/M/38

Wanda Chodasiewicz-Grabowska: Kompozycja planimetryczna (ok. 1926), MS/SN/M/20

Max Ernst: Słońce i las (1928), MS/SN/M/21

Fernand Léger: Les deux profils / Dwa profile (1926), MS/SN/M/36

7 OJCOWIE ZAŁOŻYCIELE, 2020

SERIA WYDRUKÓW C-TYPE, 100 × 80 CM KAŻDY

Drugi zestaw fotografii przedstawia gatunki róż nazwane na cześć ojców założycieli projektu europejskiego, w tym polityków przeciwnych faszyzmowi. Wiele z przedstawionych kwiatów niemal zniknęło z ogrodów na naszym kontynencie.

Od lewej do prawej: *Rosa Konrad Adenauer, Rosa Sandro Pertini, Rosa Jean Monnet, Rosa Souvenir de Robert Schuman®, Rosa Helmut Kohl, Rosa Charles de Gaulle.*

8 SZTAFETY MŁODYCH, 2020

SERIA WYDRUKÓW C-TYPE, 100 × 80 CM KAŻDY

Obrazy rzeźbionych pałeczek używanych w Sztafecie Młodości – masowej imprezie urządzanej co roku w byłej Jugosławii na cześć urodzin prezydenta Federacji, Josipa Broz Tity. Młodzież ze wszystkich sześciu republik uczestniczyła wspólnie w tym zrywie. Propagowano tak solidarność, jak i nastroje antynacjonalistyczne. W latach 1957–1987 pałeczki były projektowane przez artystki oraz artystów i ceremonialnie wręczane w darze prezydentowi.

Od lewej do prawej: *1972, Branko Mandić; 1970, Liljana Žežova; 1981, Ivan Ižak; 1971 Nemzija Janjeva; 1964, Josip Harcet; 1967, Miodrag Strunjaš.*

10 CAŁA TA MOC ROZTAPIA SIĘ W ZGIELKU: AKT II, 2020–2021

AKRYL I PIÓRO NA WERBLU I POKRYCIU ŚCIENNYM

Instalacja inspirowana jest darami przekazanymi Lidze Narodów przez artystów-amatorów i półprofesjonalistów. Werble symbolizują hymny i marsze, dwie formy muzyczne stanowiące integralną część państwa narodowego, jego tworzenia oraz rozpadu. Instrumenty przyozdobione są malowidłami przedstawiającymi propozycje flag Ligi. Ściany sali pokrywają wzory zaczerpnięte przez Cibic z jednego z nowszych darów przekazanych Pałacowi Narodów w Genewie w 2016 roku. W zrealizowanym wtedy salonie rosyjskim zespolono charakterystyczne dla tego kraju elementy. Połączono obrazy Kazimierza Malewicza z estetyką bliską ówczesnym elitom politycznym.

Tere-Tere_Projekt nr 1660, Weg der Einigkeit_Projekt nr 1082, Un pour Tous_Projekt nr 720 B, Spravedlnostou k pravde. Pravdou k ludstvu_Projekt nr 72, Projekt nr 759, Projekt nr 493 B, Neue Zeit_Projekt nr 148 B, Justitia Pax Veritas, Humanite_Projekt nr 615, Grotius_Projekt nr 1664, Entwurf der Fahne_Projekt nr 690 B, Entente_Projekt nr 390 A, Eendracht maakt macht_Projekt nr 1626, Devise_Projekt nr 232 A, Devise – Einheit in ewigkeit_Projekt nr 275, Bonaventura_Projekt nr 761, Concordia atque simplicitas_Projekt nr 694, 2rrt_Projekt nr 1082.

JASMINA CIBIC PAŁAC

Jasmina Cibic bada, jaki wpływ ma gest obdarowywania na kształt międzynarodowych relacji i tożsamości narodowej w Europie w XX wieku. Na wystawę składają się filmy, fotografie, rzeźby oraz wieloelementowe instalacje. Za ich pomocą artystka zwraca uwagę na kilka ponadnarodowych sojuszy zawartych w następstwie kryzysów gospodarczych czy humanitarnych.

Pałac prezentuje materialne ślady rozmaitych paktów, które przybrały formę obiektów sztuki i architektury. Stanowią one z jednej strony świadectwo potrzeby odbudowy i odnowy, z drugiej zaś są instrumentami politycznej perswazji (mechanizmem tzw. miękkiej siły). Elementy wystawy oparto na dyskusji tak z pola dyplomacji, jak i sztuki, podkreślając związki między nimi.

W filmie *Dar* artystka testuje za pomocą alegorii koncepcję, zgodnie z którą poprzez sztukę można przeciwdziałać polaryzacji społecznej. Trzech finalistów konkursu na najlepszy prezent dla podzielonego narodu proponuje odmienne sposoby nawiązania relacji i przywrócenia komunikacji między zwaśnionymi obywatelami. Akcja toczy się w budynkach-darach: siedzibie Francuskiej Partii Komunistycznej w Paryżu (dar architekta Oscara Niemeyera), Pałacu Narodów (ufundowanym przez członków Ligi Narodów) oraz Pałacu Kultury i Nauki (darze Stalina dla Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej). Mieszczą się w nich instytucje, które powołano w służbie społeczeństwu, by dbać o zapewnienie światowego pokoju, rozwój edukacji i kultury. Tę ostatnią rolę pełni też Pałac Maurycego Poznańskiego, dziś siedziba Muzeum Sztuki w Łodzi, gdzie się znajdujemy.

W amfiladzie pałacowych pokoi zgromadzono wizerunki szeregu darów przekazanych na dowód wiary we wspólne ideały. Znajdują się wśród nich krzewy róż wyhodowanych w hołdzie politykom zasłużonym w walce z faszyzmem. Zobaczymy też pałeczki sztafetowe przekazywane liderowi Federacji jugosłowiańskiej podczas corocznych obchodów zrzeszających obywateli wszystkich republik. Ponadto na wystawie pokazano fotograficzny portret Międzynarodowej Kolekcji Sztuki Nowoczesnej, hojnego daru europejskich twórców w odpowiedzi na apel grupy „a.r.”.

Pałac przywraca pamięć o innych projektach zrealizowanych w poczuciu solidarności w dwudziestowiecznej Europie, w które zaangażowani byli także artyści i twórcy amatorzy. Mowa o przekazanych przez obywateli państw członkowskich Lidze Narodów darach, wśród których znalazły się utwory muzyczne (hymny i marsze) oraz plastyczne.

Jasmina Cibic pracę nad projektami rozpoczyna od poszukiwań w archiwach, by ze znalezionych w nich historycznych przykładów tworzyć nowe performatywne narracje. Posługuje się dramaturgią, cytatem oraz rekonstrukcją. Dzięki tym zabiegom zwraca uwagę na podobieństwa między produkcją sceniczną (stagecraft) a sztuką rządzenia państwem (statecraft). Uprawia podwójną grę: z jednej strony ujawnia mechanizmy władzy, a z drugiej buduje własne alegoryczne struktury.

Próbując rozwikłać skomplikowane powiązania pomiędzy sztuką, kwestiami płci a władzą państwową, artystka zachęca widzów do zastanowienia się nad strategiami stosowanymi w budowaniu kultury narodowej. To tematyka szczególnie aktualna współcześnie, gdy tożsamość narodowa ulega przekształceniom, a nacjonalizmy przybierają na sile.

KURATORKA WYSTAWY:

Agnieszka Pindera

KOORDYNACJA WYSTAWY:

Katarzyna Mróz

KOORDYNACJA WYDAWNICZA:

Martyn Kramek

REDAKCJA TEKSTÓW:

Katarzyna Mądrzycka-Adamczyk, Adam Jurek

KOREKTA:

Agnieszka Hatowska

IDENTYFIKACJA WIZUALNA:

Magda Burdzyńska

PARTNER PROGRAMU PERFORMATYWNEGO:

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

HONOROWY PATRONAT:

Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki

Film Dar powstał na zamówienie i w koprodukcji z FLAMIN – Film London Artists’ Moving Image Network ze środków Arts Council England, macLYON oraz steirischer herbst ’19; koprodukcja: Waddington Studios London. Ze wsparciem: Muzeum Sztuki w Łodzi, Cooper Gallery DJCAD, University of Dundee, Northern Film School, UGM Maribor Art Gallery, United Nations Geneva, Espace Niemeyer i Pałacu Młodzieży w Warszawie.

Instalacja *Rozkosz wydatków* powstała na zaproszenie Cooper Gallery DJCAD, University of Dundee.

Prace *Wszystko, czego pragniesz, i nic, czego się lękasz* oraz *Urządzenia miejscowe, część 4* zostały wyprodukowane przez Fondation Phi w Montrealu.

Cykl *Artyści rewolucyjni* powstał we współpracy z Muzeum Sztuki w Łodzi.

Serdeczne podziękowania od Artystki zechcą przyjąć następujące osoby oraz instytucje: Fondation Phi pour l’art contemporain w Montrealu, Museum of Yugoslavia, United Nations Geneva, FLAMIN – Film London Artists’ Moving Image Network, MSUM Ljubljana, steirischer herbst ’19, PCF Paris Espace Niemeyer, Pałac Młodzieży w Warszawie, Cooper Gallery DJCAD, University of Dundee, Lava Films, Projekt Atol, a także Zdenka Badovinac, Mike Bailey, Manca Bajec, Chris Bemand, Isabelle Bertolotti, Nicolas Bescond, Mark Carey, Una Cibic Moss, Pippo Ciorra, Pola Czerwińska, Ekaterina Degot, Róża Domańska, Małgorzata Duda, Maciej Edelman, Balthazar de Ganay, Łukasz Grabarz – Your House, Wojciech Grabowski, Anže Habjan, Sophia Hao, Paulina Jabłonka, Juliette Jacques, Dagmara Karandys, Urszula Krygier, Matthieu Lelièvre, Tevž Logar, Barbara Kinga Majewska, Matthieu Maunier-Rossi, Robert Mikita, Pete Moss, Marko Peljhan, Angèle Pignon, Marlena Rygiel, Mateja Šetina, Ada Siborenko, Patryk Sielecki, Ewa Stepnowska – Bodymaps, Agnieszka Strómiłło, Igor Španjol, Patrycja Urbańska, Uroš Veber i Andrej Zavodnik.